

Protokoll fört vid enskild föredragning

Social- och miljöavdelningen

Miljöbyrån, S4

Beslutande

Minister

Alfons Röblom

Föredragande

Vik. naturvårdsintendent

David Abrahamsson

Justerat

Omedelbart

Ärende/Dnr/Exp.

Beslut

Nr 15

Förslag till styrdokument gällande strikt skydd för arter i
habitatdirektivet

ÅLR 2020/309

4 S4

5 S4

Beslöts att skicka skrivelsen enligt **bilaga 1 S420E04** till lagtinget som ett i-ärende samt att skicka landskapsregeringens ställningstagande till förslaget till EU-kommissionen.

PROMEMORIA OM EU-KOMMISSIONENS FÖRSLAG

1. Uppgifter om EU-kommissionens förslag

Förslagets namn: Guidance document on the strict protection of species of Community interest under the Habitats directive- Draft version November 2019

Förslagets COM-nummer: -

2. Uppgifter om ansvarigt ministerium och ansvarig tjänsteman i riket

Ansvarigt ministerium i riket: Miljöministeriet

Ansvarig tjänsteman i riket: Esko Hyvärinen

3. Uppgifter om ärendets beredning i landskapet Åland

Diarienummer: ÅLR 2020/309

Ansvarig tjänsteman vid LR: David Abrahamsson

Ansvarig minister vid LR: Alfons Röblom

Behandling vid Ålands lagting: ___ Samråd X I-ärende

Datum då promemorian föredragits: 28.1.2020

4. Förslagets huvudsakliga syfte och innehåll

- Föreslagna riktlinjer gällande framtida implementering av habitatdirektivet (92/43/EEG).

5. Förslagets förhållande till landskapet

- Landskapet Åland har egen behörighet inom området naturvård, de föreslagna riktlinjerna har en direkt påverkan på långstigningsbehov och tillämpning av naturdirektiven.

6. Förslagets handläggning i riket och EU:s institutioner

-

7. Subsidiaritetsprincipen

- De åtgärder som förs fram i handlingsplanen och genomförandet överensstämmer med subsidiaritetsprincipen

8. Landskapsregeringens ställningstagande till förslaget

- I förslaget till ny vägledningen har inte beaktats Europaparlamentets resolution från den 15 november 2017, angående kommissionens "Action plan for nature, people and the economy", i vilken parlamentet tillkännager faktumet att en flexiblere inställning till implementeringen av naturdirektiven, som särskilt tar i beaktande nationella omständigheter, skulle minska onödiga konflikter som har uppstått mellan naturskydd och vissa socioekonomiska aktiviteter och även hanterar de praktiska utmaningar som uppkommit från tillämpningen av bilagorna till direktiven. Europaparlamentet framhåller också att "samexistensen mellan människor och stora rovdjur, särskilt vargar, i vissa områden kan få negativa effekter på ekosystemens och de befolkade landsbygdsområdenas hållbara utveckling, särskilt vad gäller traditionellt jordbruk och hållbar turism, och på annan socioekonomisk verksamhet". Parlamentet uppmanar kommissionen att vidta konkreta åtgärder för att ta itu med dessa frågor så att inte den hållbara utvecklingen i landsbygdsområden äventyras.
- Resolutionen lyfter också fram faktumet att en del arter som enligt direktivet ska åtnjuta strikt skydd idag har uppnått en gynnsam bevarandestatus. Parlamentet uppmanar därför kommissionen att utveckla ett system för ändring av skyddsstatusen för arter i områden där de har uppnått en gynnsam bevarandestatus. Detta innebär en regelbunden översyn av direktivets bilaga IV. Det vore lämpligt att det nya utkastet skulle innehålla en handlingsplan för regelbunden översyn av bilagorna och hur tillämpningen av direktivet kunde göras mer flexibel för arter som har uppnått en gynnsam bevarandestatus men som tillsvidare ska åtnjuta strikt skydd i enlighet med bestämmelserna för arter i bilaga IV. Det bör vara möjligt att tillämpa en mer tillåtande undantagsprocedur för dessa arter så länge skyddsstatusen enligt direktivet inte har ändrats i förhållande till populationens utveckling. Att upprätthålla ett system där talrika arter med gynnsam bevarandestatus ska åtnjuta strikt skydd riskerar att urholka förtroendet för naturvårdsarbetet vilket leder till ökade konflikter samtidigt som det stjäl resurser som skulle kunna användas för bättre ändamål. Det är därför beklagligt att kommissionen har raderat alla hänvisningar till hur ändringar i direktivets bilagor kan och ska göras för arter som uppnått gynnsam bevarandestatus, vilket fanns med i den tidigare versionen.
- Gällande ovanstående problematik bör även det motsatta förhållandet diskuteras: vissa hotade arter tas inte upp i direktivets bilaga IV och kommer därför inte att åtnjuta ett mer stringent skydd trots att sådant behov föreligger. Även detta innebär att en mer kontinuerlig genomgång av vilka arter det är som listas i direktivets bilaga IV skulle krävas och Landskapsregeringen efterlyser konkreta förslag till hur detta skall göras.
- Vidare tas inte upp hur man ska förhålla sig till om förekomsten av en art som listas i bilaga IV hotar förekomsten av en annan art som listas i bilaga IV, detta förhållande skulle behöva redas ut för att man ska kunna skapa sig en helhetssyn på bevarandearbete.
- Gällande ovanstående återspeglar det nya utkastet inte denna uppmaning om ökad flexibilitet samt ökad kontinuitet gällande genomgång och uppdatering av direktivets

bilagor. Det finns starka samband mellan de stora rovdjurens populationsstorlekar, de vilda bytesdjurens tätheter, predation på tamdjur samt konflikter med människor. Alla dessa faktorer samverkar på ett sätt som är starkt knutet till rovdjurspopulationernas storlekar. Till exempel är det naturligt att vargstammens täthet i ett visst område är den mest betydelsefulla faktorn för vargangrepp på tamdjur och frekvensen för interaktioner mellan varg – människa. Habitatdirektivet bör därför medge undantagsmöjligheter för en populationsreglerande jakt på populationer av stora rovdjur som uppnått gynnsam bevarandestatus. Parallellt med detta kan andra förebyggande åtgärder vidtas men om rovdjurspopulationerna växer kontinuerligt kommer dessa åtgärder att ha mindre betydelse för den sociala hållbarheten i rovdjursförvaltningen, eftersom konflikterna ändå kommer att öka. En populationsreglerande jakt omöjliggörs om undantagsmöjligheterna enligt Artikel 16 tillämpas för restriktivt eller om inte populationer av stora rovdjur som uppnått gynnsam bevarandestatus flyttas bort från bilaga IV. En lämplig strategi för arter som tillsvidare ligger kvar i bilaga IV, trots att gynnsam bevarandestatus har uppnåtts vore att kommissionen utredde möjligheterna att förvalta dessa arter enligt kraven i Artikel 14. Arter som har uppnått gynnsam bevarandestatus ska trots allt i de flesta fall inte listas i bilaga IV och detta bör återspeglas i implementeringen.

- För undantag i enlighet med Artikel 16 bör kraven på ”annan lämplig lösning” bedömas proportionerligt i förhållande till artens bevarandestatus och värdet av att bevara enskilda individer. Undantag bör vara möjliga där alternativa lösningar bedöms vara för omfattande, dyra eller praktiskt svåra att genomföra i förhållande till vikten av att bevara enskilda individer för populationens fortlevnad. Till exempel framställs elstängsel, boskapsvaktande herdar, boskapsvaktande hundar, nattintag och skrämseleordningar som universallösningar för att förhindra rovdjursangrepp på tamdjur vars lämplighet anses mest vara beroende av hur väl de tillämpas. Det skulle dock i många fall medföra oproportionerligt höga kostnader eller kraftigt förändrade verksamhetsförutsättningar för djurägare. Här har man heller inte tagit hänsyn till de regionala skillnader som förekommer i boskapsskötsel gällande storlek och avkastning. Därför bör lämpligheten bedömas i förhållande till detta och i förhållande till den berörda rovdjursartens bevarandestatus.
- Den tidigare versionen av vägledningen innehöll ett exempel på hur den lettiska lodjursstammen förvaltades genom en strikt begränsad beståndsvårdande jakt inom ramen för en förvaltningsplan med syfte att långsiktigt bibehålla populationen på en gynnsam nivå. Den strikt kontrollerade jakten ansågs ha en positiv inverkan på såväl populationen som den sociala acceptansen och ansågs till fullo överensstämma med kriterierna för undantag enligt Artikel 16.1 e). Liknande goda exempel finns att hämta i den nordiska förvaltningen av björn och lodjursstammarna. Det lettiska exemplet har tyvärr tagits bort ur det nya utkastet och inte ersatts med något liknande exempel för hur arter i bilaga IV som har uppnått gynnsam bevarandestatus kan förvaltas genom en strikt kontrollerad jakt i enlighet med undantagsmöjligheterna. Vidare bör man även ta hänsyn till att alla arter som inte listas som jaktbara de facto är fridlysta, oavsett om de listas i habitatdirektivets bilaga IV eller inte.

- Det konstateras även vara viktigt att man tar i beaktande de socioekonomiska frågeställningarna i fråga om de utmaningar som särskilt landsbygdsbefolkningen ställs inför i samband med ökad förekomst av stora rovdjur i nära anslutning till områden där både befolkning och husdjur vistas.
- Jägarnas oro för att vargetablering ska påverka deras intressen lyfts fram som den drivande faktorn bakom en av de största konflikterna mellan stora rovdjur och människor i Europa. Ändå förringas jägarnas åsikter med förklaringen att rovdjurens predation inte kan minskas och att det är en av de naturliga processer som bevarandearbetet syftar till att återställa. Denna inställning går emot Artikel 2 i direktivet som stadgar att åtgärder som vidtas skall ta hänsyn till ekonomiska, sociala och kulturella behov och till regionala och lokala särdrag. Jakt har en stark ekonomisk, social och kulturell betydelse i de nordiska länderna, särskilt på landsbygden, och det är avgörande för den sociala acceptansen för stora rovdjur att jägarnas intressen också kan tillgodoses.
- Utkastet innehåller några stycken där Artikel 12 återges, dock inte ordagrant formulerad. I en del av dessa stycken har det uppkommit en formulering som avviker från direktivtexten eftersom skrivningen att det strikta skyddet för arter i bilaga IV endast gäller inom deras naturliga utbredningsområde har fallit bort. Det är viktigt att klargöra detta så det inte uppstår några missförstånd vid tillämpningen av direktivet.

9. Distribution av landskapsregeringens ställningstagande

Huvudsaklig adressat: Ålands lagting
Patrick Dietz, EU-kommissionen

För kännedom internt: LR:s specialrådgivare i Bryssel
Enheten för rättsliga och internationella frågor